lagiū ꝛ put ibi dy.hoſti.hōagiū frequēter capit̃ ꝓ fidelitate ꝛ eccō
tra.ꝛ ꝓ vaſallagio. Naꝫ iſta vocabula magis moꝛibus ciuitatum
ꝛ vicinū intelligūt̃ emanaſſe quā a iure ſcripto vt tenet ſpecu.in tit.
de feu.§.ij.verſi.ij.quare qm̄ natura cotidie noua noia edere de-
properat vt.l.ij.§.ſꝫ qꝛ.C.de veteri iure enucle. Vtrū aūt ꝓ rebus
ſpūalibus ſit p̄ſtandū homagiū dixi infra per quos fi.inueſti.in.§.
nullas. Et de his vaſallagijs homagijs hominis ꝛ virū teneant
tales cōtractus ꝙ quis efficiat̃ hō alterius dic plene p̱ ſpe.in. d.§.
ij.in prin.cū tribus verſi.ſe.ꝛ in verſ.quarto ꝛ in pluribus alijs ver
ſiculis ſequētibus ꝛ in.§.fi.ꝛ p̱ doc.in.d.c.ex diligēti ꝛ in.c. veritatē
extra de iureiur.ꝛ p̱ Archi.ꝛ glo.de ſtatu regula.p̄iculoſo li.vi.ꝛ
c.ꝺ agri.ꝛ cenſi.in.l.cū ſcimus ꝛ in.l.fi.C.ꝺ fuis fugi.ꝛ vide gl.ſup̱
rubrica in dicto ti.ꝺ agri.ꝛ cēſi.q̄ ponit octo diuerſa nomina ꝛ ge-
nera colonoꝝ.nā qdam ſunt aſcriptitij.qdam cēſiti.qdam ꝑpetui
qdam ꝯditionales.qdam inq̄lini.qdam originarij.qdam ſimpli
ces.qdam ruſticani liberi. Que oia declara vt ibi colligit̃ ꝛ p̱ gl.
in dicta cle.paſtoralis vbi p̄dicta declarant̃ ꝛ p̱ Bar.ff.de fur.l.ſi
apes.§.fi.ꝛ in ſpec.ꝺ feu.§.fi.ad fi. Vltra ſupraſcriptos addu-
cit Roff.in libellis in loco ſupra allegato plures alias ſpēs colo-
noꝝ qm̄ qdā appellant̃ reddētes q nihil aliud faciūt dño niſi red
dūt dño vel gallinas vel ſpalas vel porcū vel agnū vel librā cere
vel aliqd aliud.qdam ſunt manētes q in ſolo alieno manēt i vil-
lis ꝛ p̱.xxx.ānos dñs ab eis manētibus recipit ſuitia certa.qdam
ſunt angarij q ſeruitiū faciunt proprijs expenſis puta tot operas
in ſeptimana.qdaꝫ ſunt p̱angarij q faciunt dictas operas ꝛ vltra
hoc ſoluunt etiam redditus pro patrimonio ꝛ de his dixi.j.q̄ ſint
regalie.qdam ſunt homines recomēdati q ſe ſubiciūt patrocinio
alterius ꝛ dicūt dño ꝙ volūt eſſe ſui recomēdati vt habeant ſuaꝫ
defenſiōem ꝛ pro hac recognitione ꝛ maioꝛantia ꝛ recomēdatōe
obligant ſe ad aliquod ſeruitiū vel ad aliquod ſoluendū ꝛ ꝺ iſtis
omnibus declara per dictuꝫ Roff.in dicta rubrica de officio iudi
cis quo ſubuenitur cenſito.vbi pulchra dicit.qdam ſunt homines
appellati obſides.i.obligati pro hoſtagio vt per Inno.in.c.ex re
ſcripto extra de iureiurā.ꝛ probatur in.l.obſides.ff.de teſta.Sunt
preterea aliq homines qui appellant̃ homines ꝺ mānſata. Eſt aūt
mānſata quādo dominus dat alicui manſum cum diuerſis poſſeſ
ſionibus ꝛ propter hoc ipſe facit ſe hominē dñi ꝛ ad certū ſeruitiū
tenetur ꝛ talis dicit̃ homo de manſata qꝛ eſt homo rōne poſſeſ-
ſionū perſona tamē eius eſt libera ſi dimiſſa mānſata alibi ſe tranſ
ferat. Quidam tamen vocant eos homines de mānſata quaſi de
familia ꝛ iſti quaſi pro ſeruis habētur vt de predictis ponit ſpecu.
in.d.§.ij.in ver.ſed nunquid homo meus in ti.de feu. Vulgares
aūt corrupto vocabulo appellant eos homines de manſenata fa-
cit ad predicta quod dixit Bal.in preambulis feudoꝝ in ſua diui
ſione ſcda feudoꝝ. Notandū inſup̱ ꝙ habemus ſex cōtractus
ex qbus trāſſert̃ vtile dominiuꝫ rei retento dominio directo quo
ruꝫ quilibet habet noia diuerſa ꝛ differunt inter ſe ꝺ qbus omni-
bus per oꝛdinē videamus. Nā primus eſt cōtractus ſup̱ficiarius
Secūdus eſt cōtractus locatōis ad lon.tempus. Tertius eſt con
tractus emphiteoticus. Quartus eſt cōtractus libellarius. Quin
tus eſt cōtractus p̄carie in genere feminco. Sextus eſt cōtractus
feudalis,de quo in iſto libro. Capio primum ꝛ dico ꝙ cōtractus
ſup̱ficiarius eſt quando vendo vel dono vel aliter in te tranſfero
ſup̱ficiem ſeu domū exiſtentē in tali fundo meo. Et ex tali ſuperfi
cie ſoluas mihi aliquid vel etiam ꝯcedo vt poſſis ibi ſuperficiem
ponere. Nā dominiū directū remanet apud me ſed vtile dñium ē
apud te ſup̱ficiarium.l.i.in.§.i.ꝛ in.l.fi.ff.de ſup̱ficiebus. Et ē iſte
ꝯtractus iſtius nature ꝙ deſtructa funditus domo vel molendi
no vel alia ſuperficie impetu aquaꝝ vel igne ꝙ finitus erit cōtra-
ctus ſuperficiei per dictū interitum vt dicit Bal.ſuper rubrica.C.
de iure emphi.ꝛ ſm̄ Bar.iſte talis ſup̱ficiarius cenſetur de cōſue
tudine tanq̄ꝫ libellarius ſeu emphiteoticarius vt in.d.l.fi.ff.ꝺ ſup̱fi
ciebus ꝛ in.l.fi.ff.ſi ager vecti.facit qꝺ no.in.l.i.§.is autē.ff.de ſup̱
fici.ꝛ in.l.ſup̱ficiario.ff.de rei ven. Venio ad ſcdꝫ de locatōne
ad nō modicum tēpus quod intelligas vbicunqꝫ locatio includit
x.ānos vt no.in.l.fi.ff.ſi ager vectigal. Et ideo ſolet tradi ꝯſilium
vt non loces poſſeſſioneꝫ tuam niſi ad nouem ānos qꝛ ſi locares
vſqꝫ ad.x.tūc tranſſeres vtile dominium quod intelligas loca-
tione durāte vt in.d.l.fi.ꝛ ibi hoc tenet Ray.facit quod dixit bar.
in.l.qui funduꝫ.ff.loca.ꝛ quod no.gl.in.l.ſi vt certo i.§.ſi duobus
ff.como.in gl.magna circa mediū. Capio tertiū de ꝯtractu em
phiteotico ꝛ dico ꝙ emphiteoſis ſeu cōtractus ēphiteoticus eſt lo
catio ſeu traditio rei ſcā in ꝑpetuū hac lege vt quādiu pēſio ſiue cē
ſus ſeu vectigal ſoluat̃ nō poſſit auferri ab ipſo ēphitheota ſeu ab
hñte ab eo cām vt ꝓbat̃ inſti loca.in.§.adeo.ff.ſi ager vecti.in.l.i.
Et dicit̃ ēphiteoſis ab ēphiteos grece qꝺ latīe dr̃ melioꝛatio.hoc
ideo qꝛ olim tantū ſterilia dabant̃ vt melioꝛarent̃. Sed hodie ēt ſi
ſterilia dant̃ vt no.in.d.§.adeo ꝛ azo in ſumma de iure ēphiteotico
facit.l.fi.C.de iure emphi.ꝛ in auc̃.qui res.ꝛ auc̃.ſiquis ruinas.C.
de ſac.ſanc.eccle. Venio ad quartū vꝫ ad libellariū cōtractum. Et
dicit̃ libellus quaſi breuis ſcriptura vt dixit Bal.in.§.aut ſi libel-
laria infra qui.mo.feu.amit. Et ſꝫ quoſdā iſte cōtractus libelli ſeu
liuelli conſiſtit qn̄ vaſallus locat rē feudalē vſqꝫ ad.xxviiij.annos
ꝛ ita dicit Cy.in.l.i.C.de iure emphi. Et in hoc dicūt eſſe dñaꝫ i-
ter emphiteoſim ꝛ liuellū qꝛ ēphiteoſis ſit in ꝑpetuū liuellus vero
ad tempus.xxviiij.ānoꝝ. Alij dicūt ꝙ liuellus eſt qꝺ dat̃ a vaſal-
lo ēt ꝑpetuo ſub modica penſiōe vt.j.qualr̃ olim po.feu. alie.in.c.
i. Et tūc erit dñā qꝛ ad cōſtituēdū ēphitheoſim ſit neceſſe ꝙ cōce-
dens ſit directo dñs. Sed liuellus cōcedit̃ p̱ vaſallū q nō eſt dire
cto dñs ꝛ ideo accipiēs nō dr̃ ꝓprie ēphiteota qꝛ cōcedēs nō ē do
minus nec cōcedit vt dñs. Sꝫ tamē ſm̄ Bar.hodie nos his vo-
cabul' abutimur ꝛ ꝓ cōi vſu loquēdi accipimus liuellū ꝓ ēphiteoſi
ꝛ ecōtra. Idē dicit Ja.ꝺ ardi.in ſūma. Et ſic nulla erit dñā in effe
ctu inter cōtractū emphitheoticū ꝛ liuellū vt vr̃ ſentire tex.in.d.c.i.
quali.olim feu.po.ali.ꝛ ita tꝫ Bar.in.d.l.i.C.de iure emphi.ꝛ in.l.
ſi finita.§.ſi de vectigalibus.ff.de dam.infec.vbi gl.facit mentio-
nem de iſto cōtractu libelli ꝛ in auc̃.ingreſſi.C.de ſac.ſan.ec.ꝛ cy.
in.d.l.i.C.ꝺ iure emphi.q.ij. Et car.floꝛētinus hoc idē in.c.fi.extra
de loca. Et de cōtractu libelli tradit̃.j.qui.mo.amit.in.§.aūt ſi libel
lario ꝛ.j.quali.olim po.feu.alie.in.§.donare. Et p̱ Inno.extra de
proba.c.in p̄ñtia ꝛ p̱ Bald.ſup̱ rubrica.C.de iure emphi.p̱ azo.in
ſumma de iure ēphiteotico. Capio quītū de precaria ꝛ dico ꝙ
precaria eſt cōtractus initus vſqꝫ ad quīquenniū ad p̄ces alicuius.
ꝛ de quinquennio in quīquenniū vult reuocari vt extra de p̄cario ꝛ
c.i.ꝛ.c.p̄carie cōiuncta glo. Plus aūt dicit hoſti.ꝛ aliqui canoni
ſte ꝙ eſt dñā inter p̄cariā de qua ſupra ꝛ cōtractū p̄carie ꝛ p̄cariū
dicētes ꝙ cōtractus p̄carie eſt donatō ſcā vſqꝫ ad moꝛtē accipiēt.
xij.q.ij.ſepe.xvi.q.iij.clerici. Precariū aūt ē ꝙ precibus petēti vtē-
dū cōcedit̃ tā diu his qui cōceſſi patit̃.l.i.in princ.ff.de p̄cario ꝛ in
d.c.i.de precario. Et hec dñā tradit̃ ēt in directoꝛia iuris que colli
gitur in iſtis verſibus. Rie ria rium tria ſunt quibus eſt caput vnū
Rie cum moꝛitur citra nec vult reuocari.ria magis viuit poſt lu-
ſtrum nempe renaſcens Rium ſicut ego moꝛit̃ cum vult ſuus au-
ctoꝛ. Sed Cy.in.l.i.C.de iure emphi.dicit ꝙ iſte tales differentie
ſunt abuſiones. Et ideo bar.in.d.§.ſi de vectigalibus dicit ꝙ pre
cariū reuocat̃ ad voluntatem concedentis ꝛ hoc eſt clarum. Sed
iſtud nomen precaria nō eſt nomen iuris ſed potius conſuetudis
vt per Inn.in.d.c.i.de precario. Sed tamen quicquid ſit iſta pre-
caria in nichilū differt a ꝯtractu emphiteotico imo in oībus ꝛ p̱
omnia eſt eiuſdem nature in effectu cuius eſt emphitheoſis ꝛ ideo
quod in vno diſponitur habet locuꝫ in reliquo ꝛ ita ſentit hic bart.
in effectu. Que aūt dñā ſit inter precariū ꝛ cōmodatū vide p̱ glo.
in.d.l.i.ff.de precario. Circa vi.vꝫ de cōtractu feudali nō inſi-
ſto qꝛ de hoc ſatis dixi ſupra in.v.q. Que aūt differentia ſit inter
cōtractū feudi ꝛ emphiteoſis facile eſt cognoſcere. Nam emphi-
teota pōt pignoꝛare iuxta ea que habent̃ in.l.fi.cū ibi no. C.de iur̃
emphi. Et inſti.loca.in.§.adeo ꝛ in.l.tutoꝛ.§.fi.cū.l.ſe.ff.de pigno.
act.ꝛ.ff.de pignoꝛ.in.l.lex.vectigali.ſed vaſallus non.vt.j.de ꝓhi.
feu.alie p̱ fe.in.l.i.in prin. Item vaſallus iurat ꝛ eſt obligat' ad plu
ra que numerant̃ infra de foꝛma fi.emphiteota nō. Item emphi-
teota cadit a iure ſuo ſi nō ſoluit per triēnū cenſum ſuū.l.ij.C.ꝺ iur̃
emphi.vel p̱ bienniū in eccleſia vt in.c.potuit extra de locato. Sꝫ
vaſallus nō ſoluēdo nō cadit ſi ex feudo debet ſolui vt qꝛ eſt cōdi
tionatum vt ſoluat̃ vt dixit ſpecu.in ti.de loca.§.nunc aliqua verſi.
lxxxv. Item vaſallus tenet̃ ad homagiū emphitheota ad ſolutio
nem mercedis.vt inſti.loca.in.§.adeo. Item qꝛ feudum dat̃ gra-
tis ꝛ libere ob remuneratōnē cōmuniter. In ēphiteota vō plerūqꝫ
circa penſio ꝛ pretiuꝫ interuenit vt dixit ſpecul.in.d.ti.§.nūc aliqua
verſi.iiij.qr̃ in fi.vbi videas. Item ex multis cāis amitteret vaſal-
lus feudum que numerant̃ infra que fuit p̄ia cā he.ami.p̱ totuꝫ ex
quibus emphiteota non amitteret. Item iſte cōtractus feudalis ē
inductus iure conſuetudinario vt patet infra ſtatim in prima ru-
brica. Contractus vero emphiteoticus eſt inductus de iure ciuili
vt no.in.l.ex hoc iur̃.ff.ꝺ iuſti.ꝛ iur̃ lꝫ poſſit dici ꝙ ēt ꝯſuetudo ſit

de iure